

- 1 (א) וידבר יהוה אל משה לאמר: (ב) דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת
 2 כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי: (ג) וזאת התרומה אשר תקחו מאתם
 3 זהב וכסף ונחשת: (ד) ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים: (ה) וערת אילם
 4 מאדמים וערת תחשים ועצי שטים: (ו) שמן למאר בשמים לשמן המשחה
 5 ולקטרת הסמים: (ז) אבני שהם ואבני מלאים לאפד ולחשן: (ח) ועשו לי מקדש
 6 ושכנתי בתוכם:
- 7 פתח רבי שמעון ברישא ואמר, ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו
 8 את תרומתי. ויקחו לי, האי מאן דבעי לאשתדלל במצוה, ולאשתדלל ביה בקודשא
 9 בריך הוא, אצטריך דלא ישתדל ביה בריקנייא ובמגנא, אלא אצטריך ליה לבר נש
 10 לאשתדלל ביה כדקא יאות כפום חיליה. והא אוקימנא מלה דא בכמה אתרי, יאות
 11 למיסב בר נש ההוא אשתדלותא דקודשא בריך הוא. כמה דאת אמר {דברים
 12 טז} איש כמתנת ידו וגו'!
- 13 פתח רבי שמעון בראש ואמר, ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו
 14 תקחו את תרומתי. ויקחו לי, מי שרוצה להשתדל במצוה ולהשתדל בקדוש ברוך
 15 הוא, צריך שלא ישתדל בו בריקנות ובחנם, אלא צריך האדם להשתדל בו כראוי
 16 כפי כחו. והרי בארנו דבר זה בכמה מקומות, יאה לאדם לשאת אותה השתדלות
 17 של הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר {דברים טז} איש כמתנת ידו וגו'.
- 18 ואי תימא, הא כתיב {ישעיה נה} לכו שברו ואכלו ולכו שברו בלא כסף ובלא מחיר יין
 19 וחלב, דהא איהו במגנא, {ואשתדלותה בלא כסף} ואיהו אשתדלותא דקודשא בריך
 20 הוא. אלא אשתדלותא דאורייתא, כל מאן דבעי זכי בה. אשתדלותא דקודשא בריך
 21 הוא למנדע ליה, כל מאן דבעי זכי ביה, בלא אגרא כלל. אבל אשתדלותא דקודשא
 22 בריך הוא דקיימא בעובדא, אסיר לנטלא ליה למגנא ובריקנייא, בגין דלא זכי בההוא
 23 עובדא כלל, לאמשכא עליה רוחא דקודשא, אלא באגר שלים.
- 24 ואם תאמר, הרי כתוב {ישעיה נה} לכו שברו ואכלו ולכו שברו בלוא כסף ובלוא
 25 מחיר יין וחלב, שהרי הוא בחנם, {והשתדלותבלאכסף} וזו השתדלות לקדוש-
 26 ברוך-הוא? אלא השתדלות של התורה - כל מי שרוצה לזכות בה. השתדלות כדי
 27 לדעת את הקדוש ברוך הוא - כל מי שרוצה, זוכה בו בלי שכר כלל. אבל
 28 השתדלות בקדוש ברוך הוא שעומדת במעשה, אסור לקחת אותה לחנם
 29 ובריקנות, כי איננו זוכה כך באותו מעשה כלל להמשיך עליו רוח הקדש, אלא
 30 רק בשכר שלם.
- 31 בספרא דחרשי, דאולף אשמדאי לשלמה מלכא, כל מאן דבעי לאשתדלל לאעברא
 32 מניה רוח מסאבא, ולאכפייא רוחא אחרא. ההוא עובדא דבעי לאשתדלל ביה, בעי

- 1 למקני ליה באגר שלים, בכל מה דיבעון מניה, בין זעיר בין רב, בגין דרוח מסאבא,
 2 איהו אדמן תדיר במגנא ובריקניא, ואזדבן בלא אגרא, ואניס לבני נשא למשרי
 3 עליהו, ומפתי לון לדיירא עמהון, בכמה פתייון, בכמה ארחין, סטי לון לשוואה דייריה
 4 עמהון.
- 5 **בספר הכספים שלמד אשמדאי לשלמה המלך - כל מי שרוצה להשתדל להעביר**
 6 **ממנו רוח טמאה ולכפות רוח אחרת, אותו המעשה שרוצה להשתדל בו, צריך**
 7 **לקנות אותו בשכר משלם בכל מה שירצו ממנו, בין קטן בין גדול, משום שרוח**
 8 **הטמאה מזדמנת תמיד בחנם ובריקות, ונמכרת בלי שכר, ואונסת בני אדם**
 9 **לשרות עליהם, ומפתה אותם לדור עמם. בכמה פתיים, בכמה דרכים, מסטה**
 10 **אותם לשים דיורה עמם.**
- 11 ורוח קודשא לאו הכי, אלא באגר שלים, ובאשתדלותא רב סגי, ובאשתדלותא דגרמיה
 12 ובאשתדלותא דמשכניה, וברעותא דלביה ונפשיה. ולואי דיכיל למרווח ליה, דישיי
 13 מדוריה עמיה. ועם כל דא דיהר בארח מישר, דלא יסטי לימינא ולשמאלא, ואי לאו,
 14 מיד אסתלק מניה, ואתרחק מניה. ולא יכיל למרווח ליה כדבקדמיתא.
- 15 **ורוח הקדש אינה כה, אלא בשכר שלם, ובהשתדלות רבה וגדולה, ובטהור עצמו**
 16 **ובטהור משכנו, וברצון לבו ונפשו. והלואי שיכול להרויח אותו ששים מדורו עמו,**
 17 **ועם כל זה שילך בדרך ישר, שלא יסטה ימינה ושמאלה, ואם לא - מיד מסתלק**
 18 **ממנו ומתרחק ממנו, ולא יוכל להרויח אותו כבתחלה.**
- 19 ועל דא כתיב, ויקחו לי תרומה מאת כל איש, מההוא דאקרי איש, דאתגבר על יצריה.
 20 וכל מאן דאתגבר על יצריה, אקרי איש. אשר ידבנו לבו, מאי אשר ידבנו לבו.
 21 אלא. {דף קכ"ח ע"ב} דיתרעי ביה קודשא בריך הוא, כמה דאת אמר {תהלים כז} לך
 22 אמר לבי. {תהלים עג} צור לבבי. {משלי טו} טוב לב. {רות ג} וייטב לבו. כלהו
 23 בקודשא בריך הוא קאמר. אוף הכא אשר ידבנו לבו. מניה תקחו את תרומתי, דהא
 24 תמן אשתכח ולא באתר אחרא.
- 25 **ועל זה כתוב ויקחו לי תרומה מאת כל איש, מאותו שנקרא איש, שמתגבר על**
 26 **יצרו. וכל מי שמתגבר על יצרו נקרא איש. אשר ידבנו לבו, מה זה אשר ידבנו**
 27 **לבו? אלא שיתרצה בו הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר {תהלים נז} לך אמר לבי.**
 28 **צור לבבי. וטוב לב. וייטב לבו. את כלם אמר בקדוש-ברוך-הוא. אף כאן - אשר**
 29 **ידבנו לבו, ממנו תקחו את תרומתי, שהרי שם נמצא ולא במקום אחר.**
- 30 ומנא ידעינן דהא קודשא בריך הוא אתרעי ביה, ושוי מדוריה ביה. כד חמינן דרעותא
 31 דההוא בר נש, {בחדוה ברעותא דלבא} למרדף ולאשתדלא אבתריה דקודשא בריך
 32 הוא בלביה ובנפשיה וברעותיה, ודאי תמן ידעינן דשריא ביה שכינתא. כדין בעינן
 33 למקני ההוא בר נש, בכסף שלים, ולאשתדלא אבתריה {לאתחברא בהדיה ולמילף

1 מניה. ועל דא קדמאי הוו אמרי, וקנה לך חבר, באגר שלים בעי למקני ליה, בגין למזכי
 2 בשכינתא. עד הכא בעי למרדף בטר זכאה ולמקני ליה. אוף הכי, ההוא זכאה בעי
 3 למרדף בטר חייבא, ולמקני ליה באגר שלים, בגין דיעבר מניה ההוא זזהמא, ויתכפיא
 4 סטרא אחרא, ויעביד לנפשיה, בגין דיתחשב עליה, כאילו הוא ברא ליה. ודא איהו
 5 שבחא דסתלק ביה יקרא דקודשא בריך הוא, יתיר משבחא אחרא, ואסתלקותא דא
 6 יתיר מכלא. מאי טעמא. בגין דאיהו גרים לאכפיא סטרא אחרא, ולאסתלקא יקרא
 7 דקודשא בריך הוא. ועל דא כתיב באהרן, {מלאכי ב} ורבים השיב מעון.
 8 וכתוב {מלאכי ב} בריתי היתה אתו.

9 **ומנין יודעים שהקדוש ברוך הוא מתרצה בו ושם בו את מדורו? כשרואים שרצון**
 10 **אותו האיש {בשמחה וברצון הלב} לרדף ולהשתדל אחר הקדוש ברוך הוא בלבו**
 11 **ונפשו ורצונו, ודאי אז שם יודעים שהשכינה שורה בו, ואז צריכים לקנות את**
 12 **אותו האיש בכסף שלם, {ולהשתדל אחריו} להתחבר עמו וללמד ממנו. ועל זה**
 13 **הראשונים היו אומרים, וקנה לך חבר - בשכר שלם יש לקנות אותו, כדי לזכות**
 14 **בשכינה. עד כאן צריך לרדף אחר הצדיק ולקנות אותו. אף כך אותו הצדיק צריך**
 15 **לרדף אחר הרשע ולקנותו בשכר שלם, כדי שיעביר ממנו אותה זמה ויכפה את**
 16 **הצד האחר ויעשה לנפשו, כדי שיחשב עליו כאלו הוא ברא אותו. וזהו השבח**
 17 **שיתעלה בו הקדוש ברוך הוא יותר מכל שבח אחר, ועליה זו יותר מהכל. מה**
 18 **הטעם? כי הוא גרם לכפות את הצד האחר ולהעלות כבוד הקדוש ברוך הוא, ועל**
 19 **זה כתוב באהרן, {מלאכי ב} ורבים השיב מעון. וכתוב {שם} בריתי היתה אתו.**

20 תא חזי, כל מאן דאחיד בידא דחייבא, {ותב לגביה} ואשתדל ביה, למשבק ארחא
 21 בישא, איהו אסתלק בתלת סלוקין, מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא. גרים
 22 לאכפיא סטרא אחרא. וגרים דאסתלק קודשא בריך הוא ביקריה. וגרים לקיימא כל
 23 עלמא בקיימיה לעילא ותתא. ועל האי בר נש כתיב, בריתי היתה אתו החיים והשלום.
 24 וזכי למחמי בנין לבנוי, וזכי בהאי עלמא, וזכי לעלמא דאתי. כל מארי דינין, לא יכלין
 25 למידן ליה, בהאי עלמא ובעלמא דאתי. עאל בתריסר תרעי, ולית מאן דימחי בידיה.
 26 ועל דא כתיב, {תהלים קיב} גבור בארץ יהיה זרעו דזר ישרים יבורך. הון ועשר בביתו
 27 וצדקתו עומדת לעד. זרח בחשך אור לישרים וגו'.

28 **בא וראה, כל מי שאוחז ביד הרשע {ושב אליו} ומשתדל בו לעזב דרך רעה, הוא**
 29 **עולה בשלש עליות מה שלא עולה כך שום איש אחר: גורם לכפות את הצד**
 30 **האחר, גורם שמתעלה הקדוש ברוך הוא בכבודו, וגורם להעמיד כל העולם**
 31 **בקיומו למעלה ולמטה. ועל האיש הזה כתוב, בריתי היתה אתו החיים והשלום.**
 32 **וזוכה לראות בנין לבניו, וזוכה בעולם הזה וזוכה לעולם הבא. כל בעלי הדינים**
 33 **לא יכולים לדון אותו בעולם הזה ובעולם הבא. נכנס בשנים עשר שערים, ואין מי**

- 1 שִׁמְחָה בְּיָדוֹ. וְעַל זֶה כָּתוּב, {תהלים קיב} גִּבּוֹר בְּאַרְץ יְהוָה זָרְעוּ דוֹר יִשְׂרָאֵל יְבָרְךָ.
 2 הוֹן וְעֵשֶׂר בְּבֵיתוֹ וְצַדִּיקְתוֹ עֲמַדַת לַעֲד. זָרַח בַּחֲשֶׁךְ אֹר לְיִשְׂרָאֵל וְגו':
זהר חלק ג' ענין קב"ה
- 3 אָמַר לַיהוָה, יוֹסֵף אֲמָאִי יִשִּׁית יָדוֹ מִכָּל בְּנוֹי. וְאִי תִימָא עַל בְּשׂוֹרָה דִּילִיָּהּ, מִבְּעֵי לִיָּהּ יוֹסֵף
 4 חֵי תִרְאֶהָ. אָמַר לַיהוָה יִשִּׁית יָדוֹ בְּגִין דְּרַחֲמֵי דִּילִיָּהּ הוּוּ, וּבְגִין כִּךְ דָּא אֶסְתִּים מִיְּבִיָּה נְהִירוֹ
 5 דְּהָאֵי עֲלֵמָא, וְדָא נְטִיל לִיָּהּ. מֵאֵן דְּאֶסְתִּים עֵינּוּי, רַחֲמֵא דִּילִיָּהּ אַחְזִי הֵכִי: חִיזוּ דִּילָךְ
 6 דְּהָאֵי עֲלֵמָא אַתְּאָבִיד, הָא אֲנָא חִיזוּ דִּילָךְ בְּאַתְרָךְ. מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה יִתְקַנּוּן לָךְ חִיזוּ
 7 אַחְרָא, דְּהָהוּא עֲלֵמָא.
- 8 **אמר לו, למה יוסף ישית ידו מכל בניו? ואם תאמר על בשורה שלו, צריך לומר**
 9 **יוסף חי תראה. אמר לו ישית ידו, משום שאהבתו היה, ומשום כך זה נסתם ממנו**
 10 **אור העולם הזה, וזה לקח אותו. מי שסותם עיניו, אהובו מראה כך: מראה שלך**
 11 **של העולם הזה אבד, הריני מראה שלך במקומך. מכאן והלאה יתקנו לך מראה**
 12 **אחר של אותו עולם.¹**
- 13 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַה אֶתְהַבִּי הָאֵי לְמִיתָא, וּמַה תּוֹעֲלֵתָא אִית לִיָּהּ בְּהָאֵי. מֵאֵן דִּיבְעִי
 14 לְמִשְׁאֵל יוֹמָא מַה דְּאֶצְטָרָךְ לְאַפְקָחָא עֵינּוּי, בְּגִין לְאַחְזָאָה דְּעַדְיִין אֲזַדְמֵן אִיְהוּ, לְאַתְבָּא
 15 לְחִיזוּ דְּהָאֵי עֲלֵמָא כְּדָבְקָדְמִין.
- 16 **אמר רבי שמעון, מה הנאה זו למת, ומה תועלת יש לו בזה? מי שירצה לשאל יום**
 17 **מה שהצטרך לפקח עיניו, בשביל להראות שעדין הוא מזדמן להשיב למראה**
 18 **העולם הזה כמקדם.**
- 19 אָמַר לַיהוָה אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, וְדָאֵי אִי לֹא אֶסְתִּים מְנִיָּה כָּל חִיזוּ דְּהָאֵי עֲלֵמָא, וְלֹא
 20 אַתְּאָבִיד כְּלָא מְנִיָּה, לֹא לְהוּי לִיָּהּ חִיזוּ וְחוּלְקָא דְּהָהוּא עֲלֵמָא. עֲלֵמָא דָּא, בְּהַפּוּכָא
 21 אִיְהוּ מַהֲהוּא עֲלֵמָא דְּאָנָן בִּיָּה, דְּבַדְמָנָא דְּתַחֲיִית מְתִישָׁא, אֲפִילוּ כְּחוּטָא דְּשַׁעְרָא לֹא הוּוּ
 22 מְעוּבָדָא דְּהָאֵי עֲלֵמָא, דְּכֻלָּא אַתְּאָבִיד בְּקַדְמִיתָא, {טלא יבטיל ליה, וישויו
 23 ליה} בְּהָהוּא {דף קס"ט ע"ב} טלא {בקדמיתא} וְיִתְעַבֵּר מְנִיָּה כָּל זוּהֲמָא, וְלִבְתֵּר
 24 יִתְעַבִּיד כְּחִמְיָא דָּא, וּמְנִיָּה יִתְעַבִּיד גּוּפָא בְּרִיָּה חֲדָתָא, כִּךְ הֵכָא.
- 25 **אמר לו, אי חסיד קדוש, ודאי אם לא נסתם ממנו כל מראה העולם הזה ולא**
 26 **נאבד ממנו הכל, לא יהיה לו מראה וחלק של העולם ההוא. עולם זה הוא בהפוך**
 27 **מאותו עולם שאנו בו, שבזמן תחית המתים אפלו כחוט השערה לא יהיה**

¹ ליקו"ה מילה ה': ועל-כן כשצריכין להעביר הערלה הזאת צריכין לסבל צער וכאב גדול. שהוא בחינת צער וכאב המילה שסובל התינוק. כדי שעל-ידי הצער וכאב הגדול הזה יסתם עיניו בחזק גדול כנראה בחוש, שעל-ידי-זה הוא נכלל בהתכלית על-ידי שסותם ועוצם עיניו בחזקה מחיזו דהאי עלמא, שזהו בעצמו בחינת תחיכת וכריתת הערלה שהוא ענבין דמכסין על עיניו, שהוא בחינת חיזו וזהמא דהאי עלמא כנ"ל. וכמבאר בהתורה הנ"ל, עין שם הטיב:

- 1 ממעשה העולם הזה, שהכל נאבד בהתחלה}הטל יבטל אותו וישם
2 אותו} באותו הטל {בהתחלה}, ויעבר ממנו כל זהמה, ואחר כך יעשה כחמץ זה,
3 וממנו יעשה הגוף בריה חדשה, כך כאן.
- 4 אמר ליה רבי שמעון, ודאי ידענא דאתון מלובשין תמן, בלבוש יקר, דגופא דכיא
5 קדישא. אי הוה בגוונא דא בהאי עלמא, בר נש דאתחזי בההוא גופא, כגוונא דאתון
6 קיימין בההוא עלמא.
- 7 אמר לו רבי שמעון, ודאי ידעתי שאתם מלבשים שם בלבוש נכבד של גוף זך
8 קדוש. האם היה כמו זה בעולם הזה, אדם שנראה באותו גוף כמו שאתם עומדים
9 באותו עולם?
- 10 אמר ליה, מלה דא שאילו קמי רב מתיבתא, תרין עולימין דאתלבשו ביננא, בתר
11 דסבלו צערא על חובא, דלא אתחזי לגלאה, ושאילו דא קמי רב מתיבתא. ואיהו אמר,
12 דהא הוה בהאי עלמא הכי. מנלן. דכתיב {אסתר ה} ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר
13 מלכות, אתלבשת בההוא דיוקנא דההוא עלמא. מלכות: דא רוחא דקודשא, דהא
14 מלכות שמיא, נשיב רוחא, מההוא רוחא דאוריא דההוא עלמא, ואתלבשא ביה
15 אסתר.
- 16 אמר לו, דבר זה שאלו לפני ראש הישיבה, שני עלמים שהתלבשו בינינו אחר
17 שסבלו צער על חטא שלא נתן לגלות, ושאלו זה לפני ראש הישיבה, והוא אמר
18 שזה היה כך בעולם הזה. מנין לנו? שכתוב {אסתר ה} ויהי ביום השלישי ותלבש
19 אסתר מלכות, התלבשה באותה דמות של העולם ההוא. מלכות - זו רוח הקדש,
20 שהרי מלכות השמים נושבת רוח מאותה רוח האויר של אותו עולם, ובה
21 התלבשה אסתר².
- 22 וכד עאלת קמי מלכא אחשורוש, וחמא ההוא לבושא דנהורא, דיוקנאה אדמי למלאך
23 אלהים. פרחה מניה נשמתא לפום שעתא. מרדכי אוף הכי, דכתיב {אסתר ח} ומרדכי
24 יצא מלפני המלך בלבוש מלכות. לבוש מלכות, ודאי, דיוקנא דההוא עלמא. ועל דא
25 כתיב, {אסתר ט} כי נפל פחד מרדכי עליהם. פחד מרדכי, ולא פחד אחשורוש. אמר
26 רבי שמעון, כמה מתיקין אינון מליו, זכאה חולקי, והא ידענא דצדיקיא {ס"א
27 בהאי} בההוא עלמא, מתלבשן בלבושא דאקרי לבוש מלכות, והכי הוא ודאי.

² מגילת אסתר ב': (טו) ובהגיע תר אסתר בת אביחיל דד מרדכי אשר לקח לו לבת לבוא אל המלך לא בקשה דבר כי אם את אשר יאמר הגי סריס המלך שמר הנשים ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל ראייה: (טז) ותלקח אסתר אל המלך אחשורוש אל בית מלכותו בחדש העשירי הוא חדש טבת בשנת שבע למלכותו: (יז) ויאהב המלך את אסתר מכל הנשים ותשא חן וחסד לפניו מכל הבתולות וישם כתר מלכות בראשה ומליכה תחת ושתי:

1 וכשנכנסה לפני המלך אחשורוש וראה אותו לבוש של אור, דמותה נדמתה
 2 למלאך אלהים, ופרחה ממנו נשמתו לפי שעה. מרדכי גם כן, שכתוב {שם
 3 ה} ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות. לבוש מלכות ודאי, דמות של אותו
 4 עולם. ועל זה כתוב {שם ט} כי נפל פחד מרדכי עליהם. פחד מרדכי, ולא פחד
 5 אחשורוש. אמר רבי שמעון, כמה מתוקים דברים אלו. אשרי חלקי. והרי ידעתי
 6 שצדיקים {בזה} באותו עולם מתלבשים בלבוש שנקרא לבוש מלכות, וכך הוא
 7 ודאי.
 8 אמר ליה, אִוירָא דְגַן עֵדֶן, נְשִׁיבו דְרוּחַ קוּדְשָׁא אִינוּן, וּמִתְלַבְּשֵׁן בִּיהַ צְדִיקָיָא, כְּגוֹנָא
 9 דְהוּוּ בְהַאי עֲלָמָא. וּלְבַתְרָא, רוּחַ קוּדְשָׁא שְׂרָאֵת, עַל רִישָׁא דְכָל חַד וְחַד. וְאַתְעֵטֵר
 10 וְאַתְעֵבִידָא לִיהַ עֵטְרָא. וְכִךְ הוּוּ לְמֶרְדֵּכִי, דְכָתִיב בְּלִבוּשׁ מַלְכוּת, דִּיזְקֵנָא דְהַהוּא
 11 עֲלָמָא. וּלְבַתְרָא וְעֵטְרַת זָהָב גְּדוּלָה, דָּא עֵטְרַת, דְשְׂרִיאַת עַל רִישִׁיהוּן דְצְדִיקָיָא בְּהַהוּא
 12 עֲלָמָא. כַּד קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֲוִרֵיתָא, כְּגוֹנָא דָּא הוּוּ לְהוּן. עַד דְחָבוּ, דְכָתִיב בְּהוּ, {שְׁמוֹת
 13 לַג} וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים מֵהָר חוֹרֵב. אֲתַפְּשֻׁטוּ מֵהַהוּא לְבוּשָׁא.
 14 אֲמַר לוּ, אִוִיר גַּן עֵדֶן, נְשִׁיבַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הֵם, וּבוּ מִתְלַבְּשִׁים הַצְּדִיקִים כְּמוֹ שְׁהוּ
 15 בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאַחַר כֵּךְ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שׁוֹרָה עַל רֹאשׁ כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּמִתְעֵטֵר וְנִעֲשִׂית
 16 לוּ עֵטְרָה. וְכִךְ הִיָּה לְמֶרְדֵּכִי, שְׁכָתוּב {שם ח} בְּלִבוּשׁ מַלְכוּת, דְמוֹת אוֹתוֹ הָעוֹלָם.
 17 אַחַר כֵּךְ וְעֵטְרַת זָהָב גְּדוּלָה - זוֹ עֵטְרַת שְׁשׁוּרָה עַל רֹאשֵׁי הַצְּדִיקִים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם.
 18 כְּשִׁקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה, כְּמוֹ זֶה הִיָּה לָהֶם עַד שְׁחָטָאוּ, שְׁכָתוּב בְּהֵם {שְׁמוֹת
 19 לַג} וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים מֵהָר חוֹרֵב. הַתְּפַשְׁטוּ מֵאוֹתוֹ לְבוּשׁ.
 20 וְכֵן כָּתִיב בִּיהוֹשֻׁעַ כְּהֵנָּא רַבָּא, {זְכָרִיָּה ג} הִסִּירוּ הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים מֵעֲלֵיו. וְכָתִיב
 21 וַיִּלְבִּישׁוּהוּ בְּגָדִים, אֵלֶיךָ לְבוּשֵׁיךָ דְהַהוּא עֲלָמָא. מֵהֵכָא מְלִין קְדָמָיִן. וּמֵהֵכָא, דְכָל זְמָנָא
 22 דְגוֹפָא דְהַאי עֲלָמָא קִיָּימָא בְּקִבְרָא בְּקִיָּמָא, לֹא אֲתַלְבֵּשׁ רוּחָא בְּלִבוּשָׁא דְהַהוּא
 23 עֲלָמָא. דְכָתִיב וַיִּסִּירוּ הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים מֵעֲלֵיו בְּקִדְמִיתָא. וּלְבַתְרָא וַיִּלְבִּישׁוּהוּ בְּגָדִים.
 24 וּמֵלֶאךָ יי עוֹמֵד, מֵהוּ עוֹמֵד. אֵלָּא דָּא הִיא עֵטְרָא, דְאַקְרִי מֵלֶאךָ יי, דְקִיָּימָא עַל רִישִׁיהוּן
 25 דְצְדִיקָיָא וְדָא אִיהוּ עוֹמֵד. עוֹמֵד עַל רִישָׁא לְעֵילָא. לְבַתְרָא דְאַתְלַבְּשֵׁן בְּהַאי לְבוּשָׁא
 26 דִּיקֵר.
 27 וְכֵן כָּתוּב בִּיהוֹשֻׁעַ כְּהֵן גְּדוֹל, {זְכָרִיָּה ג} הִסִּירוּ הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים מֵעֲלֵיו. וְכָתוּב
 28 וַיִּלְבִּישׁוּהוּ בְּגָדִים, אֵלֶיךָ לְבוּשֵׁי הָעוֹלָם הַהוּא. מִכָּאן דְבָרִים רַאשׁוֹנִים. וּמִכָּאן, שְׁכָל
 29 זְמַן שְׁגוּף הָעוֹלָם הַזֶּה קִיָּים בְּקִבְרָא בְּקִיָּוֵמוֹ, לֹא מִתְלַבֵּשׁ רוּחַ בְּלִבוּשׁ אוֹתוֹ עוֹלָם,
 30 שְׁכָתוּב וַיִּסִּירוּ הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים מֵעֲלֵיו - בְּהַתְחַלָּה, וְאַחַר כֵּךְ - וַיִּלְבִּישׁוּהוּ בְּגָדִים.
 31 וּמֵלֶאךָ ה' עוֹמֵד. מֵה זֶה עוֹמֵד? אֵלָּא זֹהוּ עֵטְרָה שְׁנִקְרָאת מֵלֶאךָ ה', שְׁעוֹמֵדַת עַל
 32 רֹאשֵׁי הַצְּדִיקִים. וְזֶהוּ עוֹמֵד, עוֹמֵד עַל הָרֹאשׁ לְמַעְלָה לְאַחַר שְׁמִתְלַבְּשִׁים בְּלִבוּשׁ
 33 כְּבוֹד זֶה.

1 תרין גופין כחדא, לא יכלין למיקם, כל זמנא דהאי קיים, רוחא לא מקבלא אחרא.
 2 אתעבר דא, הא אחרא זמינא מי, ודאי, דא נפיק, ודא עאל. כגונא דיצר טוב ויצר
 3 רע. בהאי עלמא. לא בעי קודשא בריך הוא דתרווייהו יקומון כחדא.
 4 שני גופים כאחד לא יכולים לעמד. כל זמן שזה קיים, הרוח לא מקבלת אחר.
 5 העבר זה, הרי אחר מזמן מיד ודאי. זה יוצא וזה נכנס. כמו שיצר טוב ויצר בעולם
 6 הזה לא רוצה הקדוש ברוך הוא ששניהם יעמדו כאחד.
 7 אמר ליה, תוהנא על מה דכתיב, {זכריה ג} והשטן עומד על ימינו לשטנו. וכי יהושע
 8 בן יהוצדק כהן, שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה. אמר ליה, חסידא קדישא, כמה
 9 טמירין סתימין מלין אלין, {אמר ליה} אף על גב דחברייא ידעין במלין דההוא עלמא,
 10 לא יכלין למנדע ברזין אלין.
 11 אמר לו, תהינו על מה שכתוב, והשטן עמד על ימינו לשטנו. וכי יהושע בן יהוצדק
 12 כהן, שאר בני העולם על אחת כמה וכמה. אמר לו, חסיד קדוש, כמה טמירים
 13 נסתרים הדברים הללו. {אמר לו} אף על גב שהחברים יודעים בדברי אותו
 14 עולם, לא יכולים לדעת בסודות הללו.

מוסר אבדי / פרק א - מצות יראת-ר' ולמודה / א פנימיות היראה ושבועיה

15 בהקדמה לספר מסלת-ישירים כתב החסיד ז"ל, שהענינים הנדונים בספרו
 16 אמתתם גלוי' לכל, אלא שנשכחים בטבע ההרגל של פרסומם ופשיטותם. הנה
 17 באמת ענין העבודה בכלל והיראה והאהבה והדבקות ידועים לכל, אבל הידיעה
 18 היא רק ידיעת השם לבדו ולא הכונה שהשם נושא בקרבו. כי לפי קדושת עמקי
 19 חכמת היראה, שכל החכמות הן הצעות והכנות להם א), לא יודעו לאדם מצד
 20 הדיבור החיצוני, אלא בהגיון הלב בדיבור הפנימי. וזהו בעצמו סבת ההעלם
 21 שלהם: מצד שהמון האנשים, אפילו החכמים, מורגלים בחכמות, שבהן ענין
 22 שוה בדיבור הפנימי. כמו בדיבור החיצוני, ורוב החכמות כשידובר בהן יוכר מצד
 23 הדבור ערך העומק שבהן וההכרח לעיין בהן עד שידען, ואי-אפשר לשום בעל-
 24 שכל שהוא יצייר לו שהוא יודע אותן אם לא ידען, משא"כ כל עניני חובות הלב,
 25 שהמאמרים בעצמם עמוד כב אינם בחיצוניותם לפי עומק החכמה שבהם, כי
 26 לא נוסד בלשון כלל לדבר בכל פרטי ההבנה כפי הדרוש להם, ומי שאינו מתבונן
 27 לאשורם של דברים יחשוב שיודע הוא הדברים בידיעות השמות. על כן החובה
 28 היא לעיין שיהי' מכיר הדברים בהכרה פנימית, וממילא יתרחבו אצלו הדברים
 29 שמביאים לאותה ההכרה, עד שיעלה בידו להעניק מטוב ידיעתו גם לזולתו.

ליקוטי הלכות מילה הלכה ה' אהת פד

30 ... וזה מרמז בדבריו ו"ל מה שכתב בספר הא"ב (באות דעת ב) וזה לשונו, דע, כי לפי גדל ידיעת
 31 טבעי העולם כן נמסר ונשמע בד העולם תחמיו ולפיכך היו האריות נכנעים תחת דניאל וכו', עין

1 שם היטב וכל מה שפכת קדם לזה באות שלפניו, עין שם היטב. כי שני המאמרים שבשני
 2 האותיות א"ב הם קשורים ומחברים זה בזה כמבאר למבין, כי באמת אין שום טבע, כי הטבע
 3 בעצמה היא השגחה, כמו שמבאר בסוף סימן יז בלקוטי תנינא, כי ה' יתברך מחיה ומקים כל
 4 דבר בחקמתו שהוא החיות של כל דבר, כמו שכתוב, החקמה תחיה. וכן שכתוב, ה' בחקמה יסד
 5 ארץ כגון שמים בתבונה בדעתו תהומות נבקעו וכו'. וזה שכתב רבנו ז"ל באות ה"ל, כי הטבע
 6 מתנהגת בידיעה והיא תחת ידי הידיעה, הינו כי עקר חיות וקיום והנהגת הטבע של כל דבר הוא
 7 על-ידי הידיעה שהוא חקמה ודעת הבורא יתברך שמנהיג כל דבר בחקמתו, כמו שכתוב, כלם
 8 בחקמה עשית. וכן"ל. והצדיק האמת כמו דניאל שכל רז לא אניס לה הוא נכלל עם דעתו בדעת
 9 הבורא יתברך, כי זהו שלמות הצדיקים הגדולים בני עליה שהם מבטליו עצמן בכל עת עד
 10 שנקללים בדעתו יתברך ועל-ידי-זה הם יודעים טבע של כל דבר, הינו שידועים עצם חיותו של
 11 הטבע של אותו הדבר שזה הדעת מחיה ומקים ומנהיג אותו הדבר ואזי בודאי כפי ידיעתו זאת
 12 כן נמסר ונשמע בדעתו העולם תחתיו. וזה שכתוב בדניאל, אלהי שלח מלאכה וסגר פם ארניתא וכו'.
 13 כי כל דבר יש לו מלאכה הממנה עליו, כי אפלו כל עשב ועשב אמרו רבותינו ז"ל, אין לה כל עשב
 14 ועשב שאין לו מלאכה המכה אותו ואומר לו גדל. מכל שכן כל מיני בעלי חיים שהם גבוהים יותר
 15 ממזמחים בודאי כל בריה ובריה, מכל שכן כל מין ומין של בהמה חיה ועוף יש לו מלאכה ושר
 16 ממנה עליו שמשם מקבל חיותו כפי טבעו. נמצא, שטבע של כל דבר מתנהג על-ידי המלאכה
 17 הממנה עליו: וזה שאיתא בספרים שאלקים בגימטריא הטבע, כי אלקים בחינת מלאכה שנקרא
 18 אלקים במקרא. שהטבע מתנהגת על-ידי המלאכה הממנה על כל דבר להנהיגו בטבע זאת שיש
 19 לאותו הדבר והמלאכים הם שקלים כידוע. וכמו שמבאר בהתורה חדי רבי שמעון סימן סא.
 20 והם מקבלים שכלם מגבה מעל גבה עד שמקבלים מאחדותו יתברך ששם הפל באחדות בלי
 21 הבדל, כמו שמבאר באות הקודם שם. ועל-כן הצדיק גבה מהמלאכים, כי גם במלאכים פתיב,
 22 והחיות רצוא נשוב על שעולים ומתנשאים בכל פעם לשאב חיותם שהוא הדעת מהיחיד קדמון
 23 יתברך והם שואבים דעתם שהוא חיותם משם רצוא נשוב ועל-ידי-זה הם מחיין ומנהיגים כל
 24 דבר שהם ממנים עליו. אבל המלאכים אינם בעלי בחירה והם מקרחים לקבל ולשאב החיות בכל
 25 פעם כפי התמנות כפי מה שצריך להמשיך חיות לאותו הדבר שנתמנה עליו ואינו יכול לשנות
 26 בעצמו כלל, אבל האדם הצדיק שהוא בעל בחירה יכול לבטל עצמו מחייו דהאי עלמא בבחירתו.
 27 ואזי עולה למקום שעולה ונכלל בו יתברך ויכול לשאב משם תורה בכל פעם שהוא החקמה
 28 והדעת שמחיה ומקים ומנהיג את כל העולם, כי בארניתא ברא קדשא בריה הוא עלמא ואזי יכול
 29 להמשיך החיות לכל המלאכים ולכל הדברים המתנהגים על ידם פרצונו כפי התורה והדעת
 30 ששואב מהבטול. ועל-כן האדם גבה מהמלאכים ומושל עליהם ויכול לנהג העולם פרצונו. וזה
 31 בחינת הגס של דניאל שכתב רבנו ז"ל שהיה על-ידי שהיה יודע טבע הארניה וכו', הינו כפ"ל
 32 שהיה מבטל את עצמו באור האין סוף בכל פעם והמשיך משם דעת התורה שמשם כל פח וחיות
 33 והנהגת הארניה שהוא טבעו, כי גם המלאכה שהוא השכל המנהיג את הארניה בטבעו. הוא יונק
 34 ומקבל מאותיות התורה שהוא הדעת וכמו שכתוב שם באות הקדום שכל הנבראים מרמזים
 35 באותיות התורה וכו'.